

University of Groningen

Uterusruptuur bij stuitligging

Wishaupt, Johan Hubert Joseph

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1923

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Wishaupt, J. H. J. (1923). *Uterusruptuur bij stuitligging*. Drukkerij Gebroeders Hoitsema.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

INLEIDING.

In Februari 1922 kwam in de verloskundige kliniek der Groningsche Universiteit een geval van uterusruptuur in behandeling, dat, wegens de zeldzaam voorkomende en ongewone wijze, waarop het plaats had, de aandacht trok.

Het was voor mij aanleiding in de literatuur naar soortgelijke gevallen te zoeken en aan de hand van het gevondene iets bij te dragen tot de kennis der spontane uterusruptuur bij stuitligging.

Van oudsher heeft de ruptuur der baarmoeder steeds de belangstelling der verloskundigen genoten wegens het groote gevaar, dat zij oplevert zoowel voor moeder als kind. Terwijl volgens Velp eau¹⁾ reeds door Plater een geval van uterusruptuur beschreven werd, dat in 1584 plaats had en het de Hilden was, die op een van 1593 de aandacht vestigde, is H. W. Freund²⁾ van meening, dat deze beide gevallen ten onrechte als zoodanig door Velp eau beschouwd zijn.

Guillemeau (1550—1613) is het volgens Velp eau geweest, die het eerst het wezen der uterusruptuur schijnt begrepen te hebben en die als therapeutische maatregel aangaf „que dans ces cas malheureux il faut accoucher brusquement la malade”.

Na Guillemeau beschreef Mauriceau een geval, dat in 1670 plaats vond.

¹⁾ Velp eau, *Traité Complet de l'art des accouchemens*. III Ed. p. 348. 1835.

²⁾ Von Winckel, *Handbuch der Geburtshülfe*. II, p. 2126. 1905.

Terwijl *Crantz*¹⁾, *Levret*²⁾ en *Egge* de meening waren toegedaan, dat de oorzaak der uterusruptuur gezocht moet worden in actieve bewegingen van het kind in utero, verdedigde *Beaudeoque*³⁾ (1746—1810), het eerst de zienswijze, dat het kind in deze een zuiver passieve rol speelde en kende aan de uteruscontracties als zoodanig naast andere causale momenten als druk der buikwand, lange duur der baring, druk van hoofd tegen bekkenrand, ongelijke weerstand van verschillende punten van het uterusweefsel groot gewicht toe.

Terwijl *Denman*⁴⁾ de oorzaak der ruptuur zocht in de compressie van de baarmoederwand tusschen bekken en hoofd, vestigde *Scanzoni*⁴⁾ nog de aandacht op de werking der uteruscontracties naast den invloed der compressie.

Velpeau wees in zijn leerboek, p. 350 er op, dat het juist de hals en het bovenste deel der vagina zijn, die 't meest door ruptuur getroffen worden „parceque c'est sur ces points, que portent habituellement les manoeuvres réclamées par les accouchemens labourieux,

2°. parceque c'est la région la plus mince et la plus affaible au moment du travail,

3°. parceque c'est sur elle qu'agit avec le plus de violence la tête ou quelqu'une des parties saillantes du foetus,

4°. parceque tous les efforts de la matrice tendant à l'entraîner vers le fond, il se trouve sous l'influence de deux forces également puissantes,

5°. enfin, parcequ'en courbant l'utérus en arrière, les contractions des muscles abdominaux le distendent de plus en plus vers l'angle sacrovertébral.”

¹⁾ *Diepen*, Acad. Proefschr. Amsterdam, p. 29. 1894.

²⁾ *Velpeau*, l. c., p. 350. 1835.

³⁾ *Diepen*, l. c., p. 30. 1894.

⁴⁾ *Diepen*, l. c., p. 32. 1894.

Michaëlis¹⁾) zocht de oorzaak der ruptuur in het terugtrekken van de baarmoedermond over het niet indalend hoofd en tevens wees hij op de mogelijkheid van inklemming van 't onderste deel van den uterus tusschen hoofd en bekken en als gevolg hiervan een te late terugtrekking.

B a n d l²⁾) zegt, dat voor het tot stand komen van een ruptuur een deel van den uterus tusschen hoofd en bekken wordt ingeklemd. Intusschen laat hij de mogelijkheid bestaan, dat zij tot stand komt zonder inklemming (schouderligging, hydrocephalus).

H. W. F r e u n d³⁾) daarentegen stelt als conditio sine qua non, dat er inklemming heeft plaats gehad.

Zijne meening wordt niet gedeeld door S c h r o e d e r⁴⁾), O l s h a u s e n, V e i t⁵⁾), S c i p i a d e s⁶⁾), v. F r a n q u é⁷⁾), de S n o o e a., die meer belang hechten aan de natuurlijke bevestigingsmiddelen van den uterus en aan ongelijkmatige rekking.

Aan de hand der in de literatuur gevonden gevallen en der waarneming der Groningsche Kliniek, meen ik mij bij deze laatsten te moeten scharen, op grond van redenen, die onder hoofdstuk Mechanisme zijn vervat.

¹⁾ Michaëlis, Das Enge Becken. 1851.

²⁾ Bandl, Ruptur der Gebärmutter. 1875.

³⁾ Von Winckel, l. c., p. 2176, '77. 1905.

⁴⁾ Schroeder, Lehrb. der Geburtsh., p. 677. 1886.

⁵⁾ Olshausen Veit, Lehrb. der Geburtsh., p. 816. 1899.

⁶⁾ Scipiades, Tauffer's Abh. a. d. Gebiete der Geburtsh. und Gyn., bd. 1. h. 1, p. 204. 1909.

⁷⁾ Samter, I. D., Berlin, p. 6. 1917.